

بررسی و تبیین مسأله کلی طبیعی در حکمت متعالیه

محمدنجاتی*

احمد بهشتی**

چکیده

ملاصدرا کلی طبیعی را امری صرفاً ذهنی می‌داند؛ اما در قبال منشاء انتزاع آن، دو نگرش متفاوت دارد که در این مقاله با عنوان به دو نگرش عام و خاص بررسی شده است. وی در نگرش عام خود، به دلیل اعتقاد به وجود بالعرض ماهیت و اتحاد آن با وجود خارجی، منشاء انتزاع کلی طبیعی را ماهیت می‌داند. در نتیجه بر مبنای این نگرش، کلی طبیعی نسبت به ماهیت تأخر دارد. در نگرش خاص، مسأله کلی طبیعی، ذیل دو حوزه وجودشناختی و معرفت‌شناختی قابل طرح است. در حوزه وجودشناختی، به دلیل نفی وجود خارجی ماهیت و اعتقاد به وحدت آن با وجود خارجی، منشاء انتزاع کلی طبیعی، وجود خاص خارجی لحاظ می‌شود که نفس آن را از فرایند اشتداد، انتزاع می‌کند. در حوزه معرفت‌شناختی، کلی طبیعی، منتزاع از حقایق شریف عقلی و مثالی است. در نتیجه بر خلاف نگرش عام، کلی طبیعی، نسبت به ماهیت تقدم داشته و به جهت منشاء انتزاع نیز نسبت به آن شرافت بیشتری دارد.

واژه‌های کلیدی: کلی طبیعی، اصالت وجود، اعتباریت ماهیت، شهود.

* استادیار گروه فلسفه اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس رایانامه:

mnejati1361@yahoo.co

beheshhtiahmad8@gmail.com

** استاد دانشگاه تهران؛ رایانامه:

Evaluation and Explanation of the Natural Universal in the Transcendent Philosophy

Mohammad Nejati*

Ahmad Beheshti**

Mulla Şadra believes that natural universal is just a mental concept. But there are two different approaches towards the origin of its derivation. In the present essay this will be evaluated with two approaches: general and partial. In his general approach, because of his belief in the accidental existence of quiddity and its identity with the external existence, he maintains that the origin of natural universal's derivation is quiddity. Consequently according to this approach, natural universal is posterior to quiddities. In his partial approach, natural universal is evaluated into ontological and epistemological spheres. In the ontological sphere, because of the negation of the external existence of quiddity and belief in its identity with external world, he maintains that the specified external world is the origin of natural universal's derivation which soul derives it through its ascending process. In the epistemological sphere, natural universal is derived from the transcendent intellectual and ideal realities. Consequently in contrast with general approach, natural universal has priority to quiddity and also is more transcendent than it due to its origin of derivation.

Keywords: Natural universal, Primacy of existence, Ideality of quiddity, Intuition

* Assistant Professor of Islamic Philosophy, Islamic Azad University, Bandar Abbas Branch.

** Professor at Tehran University.